

Foranstaltninger af en ganske almindelig Karakter, som ikke ere tilstrækkelig begrundede i den gjorte Erfaring. Det er en Betænkelighed, som jeg blot vil henstille; jeg er efter min hele Erfaring ikke kaldet til at gaa dybere ind heri, men det forekommer mig, at det ikke tidligere er udtalt, og det er en Betragtning, som har paatvunget sig mig stærkt ved at gjenemlæse Lovforslaget. Sa man siger, at det er kun for een Gang, men naar jeg tænker mig, at nu skulle alle Danmarks Ryster tages under nøjagtigt Eftersyn, og at der i hvert Amt ved Kommissioner skal foranstalles Undersøgelser, optages Protokoller og afgives Indberetninger, saa bliver jeg lidt bange, navnlig fordi jeg frygter for, at der deraf ogsaa vil følge en hel Del nye Bestemmelser om, at det og det skal betragtes som et Dige, som et naturligt Dige, med hvilket der saa for Fremtiden skal føres et aarligt Tilsyn, og at vi saaledes ville komme ind paa et Digevæsen, som jeg ikke tror passer sig for Danmark. Hvor det har viist sig, at Overtvømmelser hyppig ere skete, hvor Erfaringen har viist, at Diger og Dæmninger ere gaaede til Grunde, at Rystens Bygning overhovedet er forandret, finder jeg det naturligt, at man undersøger det. Jeg finder det ogsaa ganske naturligt, at man opstiller almindelige Lovbestemmelser, der gaa ud paa at firkke Rysten i dens nuværende Form som indeholdende et ganske almindeligt naturligt Væsen, altsaa at man forbyder at ødelægge Havstokken; men derimod er jeg lidt bange for denne Digeinspektør og disse Kommissioner og Erklæringer af en Mængde eller et viist Antal naturlige Jordforhøjninger og Stensamlinger for Diger under offentlig Tilsyn, der regelmæssig skulle eftersees og paapasjes. Jeg vil henstille, om dette ikke bør tages under Overveielse ved Lovforslagets videre Behandling.

Judenrigsministeren: Jeg skal blot tillade mig at sige, at jeg tror, at det ærede Medlem mener Fanden paa Bøeggen; thi det, at Loven ikke kan finde sin Anvendelse i alle Amter, er aabenbart ingen Grund til ikke at give Loven; saa kan man affurat ligesaa godt sige, at der heller ikke var Grund til at give Sandflugtslovgivningen, idet den heller ikke finder Anvendelse i Kjøbenhavns Amt — ja maasse en lille Smule paa Bornholm. Men det ærede Medlem kan være ganske voligt; der er ikke Spørgsmaal om at bereise Landet med en Masse Kommissioner osv. Det ærede Medlem kan være fuldt overbevist om, at, da det er overladt til de paagjældende Egne selv at afgjøre, hvorvidt de ville have Digerne eller ikke, er der snarest Sandsynlighed for, at de ville lade være at gjøre Amt, hvad de maasse burde gjøre. Jeg gjentager det, det ærede Medlem maa ikke glemme, at det ikke staar i Regjeringens Magt at fremtvinge et eneste Dige. Det maa blive de Paagjældende selv, der have at af-

gjøre, om deres Ryst eller deres Land er af den Bestaffenhed, at de finde det nødvendigt at foretage Foranstaltninger i saa Henseende, og jeg tror, at det ærede Medlem kan være fuldstændig overtydet om, at ved den Modvægt, der er tilstede derigjennem, at det er de Paagjældende selv, der skulle betale Digerne, vil der neppe blive Overdrivelse i den Retning. Men det ærede Medlem er maasse bange for Undersøgelsen af Digeinspektøren med to tilkaldte Mænd; den vil inidertid i Amter, hvor der ikke er Spørgsmaal om Forhold, der kræve noget Bærn, være overmaade let; thi de to Medlemmer af Amtsrådet vide naturligvis meget godt, hvor der kan være Tale om Forhold, som overhovedet kræve yderligere Foranstaltninger, og i alt Fald vil man ikke gjenem disse Undersøgelser paalægge Landet en stadig Plage. Det kan det ærede Medlem se af sidste Stykke i § 2, hvor det hedder, at de skulle være færdige inden Udgangen af næste Mar. Jeg tror, at Sagen er vigtig og paatrængende nok til, at man bør foretage Undersøgelse om, hvorledes Forholdet egentlig er. Det ærede Medlem nævnte Bornholms Amt. Er det ærede Medlem ganske sikker paa, at, dersom vi en Gang fik en vestlig Storm, at der saa ikke kunde blive Spørgsmaal om Noget for Bornholms Vedkommende. Jeg er for min Del paa ingen Maade overbevist om, at der ikke med en Norden- eller Nordvest-Storm skulde kunne have viist sig ikke saa ganske saa Tilfælde i Frederiksberg Amt, og foruden i Maribo Amt har der jo været betydelige Bestadigelser i Præstø, Svendborg, Odense og Veile Amter. Dertil kommer saa Vestkysten, som denne Gang har været aldeles forstaaet og tvertimod har havt Lavvande. Jeg tror, at paa Naturforhold ere saadanne, at de endogsaa meget paatrængende opfordre til at behandle denne Sag omhyggelig og gjøre, hvad der kan gjøres.

Madvig: Jeg skal sige meget saa Ord. Jeg er ikke vis paa, at der ikke paa Bestkysten af Bornholm kan ske store Ulykker; men der er mange Ulykker, med Hensyn til hvilke jeg ikke er vis paa, at de ikke ville ske, uden at jeg dog vil gjøre Noget for at tage mig i Agt for dem, og jeg finder det urigtigt at indlade mig paa, hvad der her er Tale om, fordi det staar saa uklart og ubestemt, at det er bedst i saadanne Tilfælde blot at gaa med godt Mod igjennem Livet. Jeg kan ikke vide, om der ikke kan indtræffe Jordstjælv paa Bornholm; men jeg vil ikke træffe nogen Foranstaltning derimod. Hvad angaar selve Sagen, er der to Spørgsmaal, der trænge sig frem, dels om en foreløbig Undersøgelse og dels, hvad denne kan føre til. Hvad den foreløbige Undersøgelse angaar, da vil Digeinspektøren, naar han er en samvittighedsfuld Mand — og det vil han ganske sikkert være — ikke kunne foretage denne Undersøgelse uden at bereise hele det vedkommende Amts Ryststrækning, da han ellers vil kunne komme